

Demagojiye ne zaman gerek duyulur? Haksız olduğumuzda, tezimizi savunamayacak durumda kaldığımızda, kısacası tıkanıldığımızda. Pardon veya hatalıymışım demek varken lafı kıvırırız. Demagojinin iki türlü olduğu söylenir: bilinçli yapılanı ve bilincinde olmadan yapılanı. Bu ikisini ayırmada her zaman büyük zorluklarla karşılaştım. Çünkü “bilinç” ve “bilinçdışı” diye iki davranışın varlığı bizim kafamızın uydurduğu durumdur. İnsan kesin çizgilerle ikiye ayrılmaz; en bilinçli kararlarımızın arkasında duygularımız gizlidir, en hissi anımızda bile mantık bütünüyle yok olmamıştır. Psikolojide “savunma mekanizması” kavramı vardır: kendimizi haklı göstermek için kafamız ve sonra dilimiz savunma hatları oluşturur. İşte buna demagoji diyebiliriz. Demagojinin bir de ikiz kardeşi vardır, çifte standart derler.

Anadil eğitimi tartışmalarını okur dinlerken bunları düşündüm. Demagojiyi aşamazsak değil eğitimi, karşılıklı oturabilmeyi de halledemeyiz. Demagoji sınırları bozar, tansiyonu yükseltir, öfke yaratır çünkü kötü niyet diye algılanır karşı taraftan. Hatta “beni aptal yerine koyuyor”, “bile bile yalan söylüyor” duygusunu yaşarsınız. Aslında kötü niyet yoktur demagojide, panik içinde yapılan umutsuz bir savunmadır- ki karşı taraf onu saldırı olarak algılar! Bu yazdıklarımın demagojiye karşı soğukkanlı ve anlayışlı olduğumu anlıyorsanız aldaniyorsunuz. Ne gezer bende böylesine bir olgunluk! Sinir olurum demagoji başlayınca. Çünkü demagoji yapanın her lafına benim uzun uzun çürütme mantığı kullanmam gerekiyor. Bir deli kuyuya bir taş atar misali. İşte birkaç anadil demagojisi örneği.

- “Okullarda Türkçe dışında anadiller öğretilirse bu farklı diller yüzünden millet olarak anlayamayız!” Ama ne ilgisi var? Kürtçe, Ermenice vb. gibi bir anadili öğrenecek olan kimse ülkenin resmi dili Türkçeyi öğrenmeyecek diyen mi var? Ben örnek sayılabılırım: Rum ilkokulunda anadilimi öğrendim, Türkçeyi de. Bunun nesi fena?

- “Ama Kürtler; Çerkezler, Lazlar vb. azınlık değil ki; Lozan bu azınlık haklarını dayatmıştır; yalnız gayri-Müslimler azınlıktır.” Şimdi bu demagojinin neresinden başlamalı? “Siz azınlık değilsiniz dolayısıyla anadilinizi unutun” der gibi oluyor. Oysa “Lozan” anadil hakkını çoğunluk ile eşit haklar sağlansın diye savunmuştur. Herkes anadilinde serbest olsun, Müslümanlar nasıl anadillerini öğreniyorsa gayri-Müslimler de anadillerinde eğitim görsünler denmiştir (madde 39). Lozan bu alanda hak ve eşitliği gözettiler. Lozan’a atıfta bulunarak anadil eğitimini kısıtlamak laf cambazlığıdır. Siz azınlık değilsiniz dolayısıyla azınlığın haklarından da yoksunsunuz denecekse, “siz herkesten aşağısınız” anlamı çıkar.

- “Kürtçe anadil sorunu pedagoji sorunu değil, siyasi sorundur; anadil olarak okutulamaz”. Bu laftan şu sonuç çıkar: 1. Biz Kürtçeyi siyasi sorun sayıp okutulmasını engelliyoruz. 2. Bu

durumda bir dil sorununu siyasi konuya çeviren (ve sonra bunu bahane olarak kullanan) “biz” oluyoruz. 3. Artık dil yeniden daha güçlü bir biçimde siyasalaşacak ve siyasi kavga nedeni olacaktır. Tam bir kısır döngü. Kaldı ki, siyasi boyutu olsa bile konunun pedagojik ve insan hakkı yanı yoktur demek değildir.

- “Ya herkes (Lazlar, Çerkezler vb.) anadilde eğitim isterse ne olacak?” Sahi, ne olacak? Sanırım zurna burada zırt diyor! Açık söylene ya: bizim ulus devlet anlayışımıza göre herkes Türkçe konuşacak. Zor altında kalınca (yani Lozan’la) birilerine anadili eğitimine izin veririz; çaresiz kalınca birilerinin (Kürtlerin) dillerinin artık konuşulmasını yasak etmeyiz; bunun dışında, elden geldiğince anadil yasaklarını sürdürmeye çalışırız. “Bizim” milli devlet anlayışımız budur. (Peki “siz” kimsiniz? Hep merak etmişimdir!)

- “Yahu, Kürtçe mi, Zazaca mı olacak bu anadil eğitimi?” Bu sorunun dolaylı olarak ima ettiği şunlar: 1. Aslında Kürtçe diye bir dil yok; 2. Dolayısıyla Kürt birliği de yok; 3. Pratikte böyle bir eğitim olanaksızdır; 4. Sizin sorunlarınızı biz biliyoruz, size yardımcı olup, sizin pratik çıkarlarınız için, dilinizin okutulmasına karşı çıkıyoruz! (Bunca ilgiye ne demeli? Teşekkür etmek gerek.)

- “Anayasal ve yasal engel var”. Anayasa’nın 42. Maddesine göre “Türkçeden başka hiçbir dil, eğitim ve öğretim kurumlarında Türk vatandaşlarına anadilleri olarak okutulamaz ve öğretilemez” miş! (Azınlıkların anadil eğitimi nasıl açıklanacak?) Peki Kürtçenin “anadil” olarak değil de “ikinci dil” olarak okutulması da mı yasak? Bu formül neden uygulanmıyor? Türkçe anadil sayılır, Kürtçe ikinci dil (veya babadil) ... sorun hallolur! Biraz ironik tabii; ama böyle anayasaya böyle yorum gerek!

- “Türkçeyi iyi öğrenmeyen toplum içinde yükselmez.” Aslında söylenmek istenen biraz farklıdır: asimile olmayan yükselmez... Yoksa Kürtçe (ve başka diller) öğrenen tabii ki ülkenin resmi dili Türkçeyi de aynı biçimde iyi öğrenecektir. Bu arada dil dayattırılmaz da sevdirilirse daha iyi olur; yoksa birileri Türkçe konuşa konuşa yine dağa çıkar.

- “Avrupa Birliği’nde bazı mahkeme kararları her anadilin devletçe öğretilmesi zorunluluğun olmayacağı yönündedir.” Doğrudur. Her küçük grup dilini dayatıp okullarda tabii ki öğrenemez; pratik olarak bu olanaksızdır. Ama burada milyonluk ve yüz binlik cemaatlerden ve etnik gruplardan söz ediyoruz. Kaldı ki söz konusu mahkeme kararları anadillere yasak getirmiyor, devletlere serbestçe karar verme hakkını tanıyor.

- “Biz de çok acılar çektik, biz de mağdur olduk”. Bununla demek istenen, “fazla şikâyet etmeyin”dir. Oysa mesele çekilen acının türüdür. Kimi açlık, hastalık, işsizlik, askerlik acıları çeker, kimileri ırkçı yasak acıları. İrkçılıktan doğan acı farklıdır ve çeken bilir.

Çifte standart örnekleri de var: “Bizimkiler” söz konusu olduğunda (Almanya ve Batı Trakya Türkleri örneğın) anadil söylemi bütünüyle değişiyor: Efendim, anadil kutsaldır, her insanın en doğal hakkıdır, engeller bir kimliğin ezilmesi demektir, anadil eğitimini bu yavrulardan esirgerseniz masum ruhlarında yaralar açarsınız, gúnahtır, anadilini iyi bilmeyen başka dilleri de öğrenemez, bu çocukların toplumunuza entegre olmasını istiyorsanız bu anadil hakkını tanımanız gerek, ama sizin kötü niyetiniz var, zorla bizi asimile etmek istiyorsunuz, neden korkuyorsunuz yahu, bu gereksiz fobileriniz bize karşı beslediğiniz ön önyargılarınızın, ırkçılığınızın sonucudur, ayıptır efendim, çok ayıp!

*